

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, **Temető-utca** 20. sz. a. Ide intézendők a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és bevezetés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatkak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, **Losonezi-utca** 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilttér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petítors térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. — Az előfizetések legzelelszerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

A rimaszombati nőipar-kiállítás.

Az országos női ipar-kiállítás ez év őszén nyílik meg. Mi ezélja annak, e lapok olvasói — többször lévén róla szó — tudni fogják, hogy t. i. fellegyenek tüntetve azon iparágak, melyekben a nők, mint önálló keresők foglalkoznak, hogy ennek alapján a nők, munkaképességének kiterjesztése érdekében szükséges kezdeményezést meg lehessen ragadni, s maga az iparkiállítás állandó tevékenységre adjon alkalmat. Kétségkívül ez országos ügy szolgálataiban áll azon mozgalom, melyet helybeliek indítottak meg néhány hóval ezelőtt, hogy méltóan képviseltesék városunkat és ennek vidékét.

E nevezetes mozgalom ma már nagyszerű eredményben nyilatkozik, a nőiparkiállítás nálunk megnyitott, a kedvtelés, öntudatos, munkás törekvések által létrehozott művek közszemlére lettek kitéve, megragadva a látogató közönség figyelmét, kielégítve a mi várakozásunkat. Kötelességünkhöz hiven magunk is megtekintettük e kiállítást, és szépsézetit érzellem, tiszta öröme hangolva, a megelégedés édes hangulatával hagytuk el azt. — Mit láttunk? mik költötték fel leginkább figyelmünket: megkíséreljük röviden elmondani.

Először is a háziipar termékeit csodáltuk, melyek annyira vannak képviselve, hogy annak különös fontosságot kell tulajdonítanunk, ezen termékek egyes készítőiknek nemesak saját szükségleteiket fedezik, de a vidéket is elláthatják velük, vagyis általuk keresetképesekké válhatnak. Nem jelentéktelen tapasztalat ez, az idő, a rohamosan fejlődő ipar fog mellettünk szólni. Különösen a rimaszombati nők a gyermeköltönyök készítésében mint kész, kiképzett munkásnők állanak elő, — a kiállított tárgyak mindannyian nemesak megkapó szépek, de bármely vidék e fajta termékeit felülmulják, versenyképesek. Ezek a háziipar termékek, csipkék, himzések, gyermekruhák nagyon figyelemre méltók s mint adatok igazolják: az azokkal foglalkozók keresetforrását képezik.

Láttunk varrott, himzett, keretmunkákat, kötött, horgolt kitűnő tárgyakat, fehér varrást helybeliek és vidékiektől, mindezek a tömeges és nagy termelésre versenyképes munkák. A kézimunka és rajztanítás kiváló termékei is meglepetést okoztak. Varrott, himzett mintakendők, horgolt asztalterítők és főkötők, női ingek, mindannyi bizonyítékok arra nézve, hogy a nők a háztartásnál megkívánt munkákon kívül önálló keresetre képesek.

A környéken divó nőipar köréből s a leányiskolák kézimunkáiból az iparág fejlettségét s a kézimunka előhaladását feltűntető — társadalmi s közgazdasági fontosságu — tárgyak, a pórnők ethnographiai szempontból érdekes munkái (himzés, kivarrás, beszövesek) mint házi ipari ter-

mékek nagy érdekltséget keltők, megneztük az asztalterítők s szönyegek gyanánt alkalmazott falusi tárgyakat, melyek nemesak ügyes, meglepő kiállításuk, de eredeti színvegyületük által tűnnek ki.

A szövések és himzések által létrejött munkák jelentőségteljesek, s mint tudjuk, a szomszéd falvak nemesak az önszükséglet fedezésére fordítják, de áruba is bocsátják.

A helybeli nyilvános leányiskola csoportos kiállítása nagyon felébreszté figyelmünket; az egyes műdarabok nemesak az alakítás és díszítés szépségeivel, de tökéletes voltukkal hű képét nyújtják a különben e téren első kezdeményező Fábry János tanár felsőbb leánynevelő tanintézeté növendékeinek a női kézimunkában való haladásának, az azokban nyilvánult izlés fejlettségének.

Érdekesnek találtunk egy mult századbeli régiséget s egy 1810-diki minta után készült kivarrott munkát.

A fonás mesterségének kiváló két kalappéldánya is tetszett, szépségük, finom puhaságuk által az angol és hollandi termékekkel is versenyezhetnek. Egyébiránt a mi vidékünkön a kalapfonást bizonyos ambícióval üzik, s tudunk falukat, hol a finomabb készítményekkel üzleti eredményt érnek el s e sok helyen divatozó mesterség csak az impulsust várja, hogy tökéletesedve: jövedelmező forrássá váljék.

A divatárusnői s pipere munkák mind megnyerték tetszésünket, és csak a térhiány tartóztatja tollunkat, hogy a szerzők neveit, elkezdve az eminensektől a sufficiensekig — ki nem írjuk, — a mit különben a mienknél ügyesebb kéz legközelebb meg fog tenni.

Szóval, az országos nőipar-kiállítás nagy eredményéhez járuló nők kézimunkáiban nyilvánuló izlést, gyakorlatiasságot s buzgó törekvést a látottak után melegen konstatáljuk. De midőn ezt tesszük, az eredmény okait se hagyjuk figyelmünkön kívül. Ismeri közönségünk a nemeskeblű uttörőket, a helybeli nőegyletet, különösen ennek fáradhatlan alelnökét: Reisz-Marikovszky Emma asszonyt, Fábry János tanárt és Groó Vilmos kir. tanfelügyelőt, kik hónapokkal előbb, tehát midőn az országos mozgalom híre ide is lejött: azonnal felköltötték a női iparügy iránti érdeklődést, annak jelentősége iránti meggyőződést. Az első és másodíknak köszönhetjük, hogy az általános érdeklődés által a nagy munkában a városi és vidéki nők, az itt létező női munkaműhelyek és egyes családok elkészítették s bemutatták az iparcikkeket, kézimunkákat, — tanfelügyelő urnak köszönhetjük pedig, hogy buzdítólag tudott hatni a minden szép és hasznos iránt fogékony tanítókra, iskolákra, mert tudnunk kell, hogy míg 1877-ben csak 16 iskolában foglalkoztak kézimunkatanítással, most 106 fi- s 114 leányiskolában üzik a helyi viszonyoknak megfelelő iparágat, a mely üdvözélu működés a tanítói póttanfolyamok

és kiállítással kapcsolatos közgyűléseknek köszönhető.

Berekesztve szemlénket annak tudatában, hogy kedves városunk és vidéke méltóan lesz képviselve az országos kiállításán, ohajtjuk, hogy igazán fölkelne itt mindenki a háziipar iránti mély érdeklődés, megindulna a tevékenység, melyre nézve az ut már felismerve van.

Kovács Béla.

Az írók és művészek kirándulása.

Tornallya, jul. 9.

T. Szerkesztő ur! Az írókat s művészeket egész éjen át szállító — mintegy 20 személykocsiból álló — különvonat ma reggel Tornallyán tartotta első pihenőjét. Az állomáson Gömörmegye részéről Szontagh Bertalan alispán üdvözölte a társaságot, a megyei kárpát-egyesület részéről pedig Schlosser Albert és Pekár Sándor. Ötven esinos fogat várta az állomáson a vendégsereget, hogy Aggtelekre vigye megcsodálni a hírneves baradlát. — A hosszú kocsisor előbb azonban Tornallyáról kifordulva a szomszéd Sztárnya faluban állt meg egy-két óranegyedre, Radvánszky Károly ur díszes kastélya előtt, melynek a társaság élvezendő volt igazi magyar és fényes vendégszereteté.

A termekben hosszú asztalok görnyedtek a pazar reggeli alatt. A halak, vadak, szárnyasok, legfinomabb borok oly válogatott tömege volt rárasztva a mi másfélszáz főnyi társaságunkra, hogy bizony csaknem betelhetett volna vele ezer ember és szedhetek volna tele tizenkét kosarat a morzsalékokkal. De a mi főleg diésővé tette a reggeli lakomát, az volt a háziur és családjának aranyos, jól-éső vendégszeretete. És részt vett a vendégszeretethen a környék előkelő birtokossága is, játszván a kisegítő házigazdák, sőt — superlatívus a vendéglátás erényének — még a kiszolgálás szerepét is. Persze hogy megérdemtek a köszöntők zsilipjei s már reggel öt óra felé vagy tíz toasztot jegyezhetünk fekete könyvecskénkbe. De nem haragudott érte senki, mert igaz szívből jött valamennyi; eskély kifejezői a hálának, melyet a Radvánszky-család iránt az egész társaság érzett.

A lucullusi reggeli után a végnélkül kigyózó kocsikaraván a Szaravölgyön át az aggteleki Baradla elé rándult, hol nagy tömeg nép várta a fővárosi látogatókat.

Aggteleken.

Másik tudósítónk ezeket írja Pelsőzről 10-diki kelettel:

A ritkaságok közé tartozik azon ünnepély, melynek tanuja volt tegnap Aggtelek ős barlangja, a világhírű Baradla. Az írók és művészek várva várt társasága megérkezett, hogy szemlélje a természet nagyszerű csodáját, s élvezze a szabad természet kebelén a fényes magyar vendégszeretetet megyénk és hazánk egyik nagy fiának Ragályi Gyula urnak asztalánál.

A programhoz hiven már fél nyolezkor reggel ott állottak a barlang nyílása előtt, a nemzet köztiszteletben álló napszámosai, hazánk írói és művészi notabilitásai, — válogatott szellemű férfiak és hölgyek serege, a magyar journalistika, szépirodalom és művészet képviselői; kikhez külföldi kapacitások s fővárosi és vidéki műpártolók is csatlakoztak.

Ott várta már őket a szivélyes házino szerepét magára vállalt lelkes honleány, Ragályi Gyuláné ő nagysága, — bájos leánya Dókus Ernóné, — továbbá Ragályi Andrásné és Szentmiklóssy Augusztia urhölgyek ő nagyságaiktól környezve, kik a konyhai személyzet fölött a felügyeletet gyakorolták, s a fűradságtól vissza nem riadva nagy szorgalommal készítették elő a menüt, — nem papiroson, hanem természetben, oly nagyszerűen, mely

főuri izlésre vall, s oly terjedelemben, hogy bajos volna egy lélekzetvételre a legügyesebb pincézr gyakorlott nyelvvel is végig mondani.

A házi ur későbbben érkezett, de helyettesítette magát fáradhatatlanul sürgölődő veje Dókus Ernó s rokona Ragályi András urakkal.

Ott voltak már a Kárpát-egylet vezérferfi, a két Schlosser és Pekár Sándor urak, valamint Glosz Arthur szalóczi vasgyári igazgató; — több küldöttek és önkényes képviselők a megye különböző vidékeiről.

A megye képviselője: Szontagh Bertalan alispán ur, — a választókerület részéről Hevessy Bertalan, választott országgyűlési képviselő ur. Ott láttuk Hevessy László, Ragályi Géza, Hámos Arpad urakat; Batta Sámuel szolgabíró urat; Bakasy Istvánt és Therhes Pált Rimaszombatból, Szentpétery Sámuel, Fridrik Vilmos és Kriston György urakat. Pelsőzről, kikhez szerényen csatlakozott néhányad magával alulírott tudósító is. stb.

Voltak számos érdeklődők a Sajó és Szaravölgyről, s Tornamegye közelfekvő helyiségeiből.

Radvánszky Károly ur, ki az utazó társaságot korán reggel Sztárnyában saját házában fogadta, s reggelivel látta el, csak akkor érkezett, midőn már a társaság nagyrésze a barlangból kijött.

A megérkezettek fogadtatása a barlang szájánál megtörténvén, Komócsy felelt rá, — elmondva, hogy nem aranyat hoztak, mi az íróknak és művészeknek maguknak sincs, hanem elhozták sziveiket s lelküket, hogy a tapasztaltakat az aranyal értékesebbé tegyék s a világ előtt feltárják.

Mielőtt a menet a barlangba bevonult, Szentpétery Sámuel kért meg szót, s üdvözölte a társaságot a sajóvölgyi nép nevében. Ezután meggyújtották a petroleum fáklyákat, s elnyelte a tömeget a sziklanyílás, hogy feltárja rejtett titkait az őt csodálni és diésíteni jött írók és művészek előtt.

Nagy kár, hogy a közelebbi napokban aláhullott gyakori esőzések következtében sok a sár a Baradlaban; s a Styx és Lethe anynyira megáradt, hogy Charon révén nem volt tanácsos átalveztzni a fővárosi járdához szokott közönségnek, — ez okból az ő ág megtekintése után vissza is kívánczolt az a nyilt természet szabad olére, miután meggyőződött, hogy mennyivel kellemesebb multság Budapesten a sugárton az aszfalt burkolaton végig sétálni.

Érdekes látvány volt a szemlélőre a nyilvános toilette, melyet a barlangból kiszabadult férfiak és nők, egymástól legkevésbé sem engedve magukat geniroztatni, közösen végeztek.

Itt egy fellábszárig sáros ur czipőjét szabadíttatja meg a földnek rá üllepedett szennyest terhétől; odább egymással csaknem visavis két külön nemen levő egyéniség igeyszik leöblíteni a modern világ costume-jéből kimaradt, s fáklyafüstől elszerecsenített teteimet; — emitt egy sugár természetű hölgy a törülköző leplébe rejti víztől nedves arcát; — mig amott egy férfi haját és szakállát rendezgeti, egy e ezélra zsebében rejtgetett miniatúr eszközzel. S ezen változatos toilette szemlélése közben csaknem kikerülő figyelmünket ama salonias hölgyecske, (bocsánat e kitüntetésért, hiszen mindnyájan azok voltak) — ki gyöngéd kezeccskéivel szalagesokrot tűz keblére, — s mialatt a főhéher kacsók ennek igazgatásával vannak elfoglalva, elméjét egy széptevő foglalja — el, azt hiszem olyas rög-tönzött phrasissokkal. . . .

De ne legyünk szerénytelenek, ne zavarjuk kíváncsiságunkkal az itt is műterektől áthatott közönséget.

Miután rendbe szedve magát a beszárt és barnított compánia, — néhány csepp eső kezdett permetezni s beteretle az apró csoportokra oszlott társaságot, melyeknek egyik része a zöld pázsitra heveredve pihente a barlangi ut fáradalmait, másik része a barlang nyílása körül magasló sziklák tetejére kapaszkodott, azon fődél alá, mely a Kárpát-egylet által e kirándulás alkalmára készített, egy

azonban, hogy állandóan ott maradj. Egyéb-
ként az idő kellemes volt, az eső hirtelen
elállt, s mintha a nap kelve akart volna a
kirándulóknak, árnyas erényt vont maga elé
a ritkán elterülő fellegekkel.

Kevés idejű társalgás után Dolinay Gyula
a társaság titkára kijelenté, hogy az ebéd kez-
detét fogja venni, de csak azok vehetnek részt
benn, kik a társaságok tagjai, s e célból
jeggyel vannak ellátva. Ennek kijelentése sze-
riatúnk felesleges volt, mert az ott megjelent
érdeklődő közönség bizonyára birt annyira finom
érzékkel, hogy előleges meghívás nélkül nem
tolakodott volna a nevezetes vendégek közé,
azon esetben sem, ha ez ki nem jelentetik.

Kezdetét vette ezután az ebéd, mely elein-
tén csendes társalgás közt folyt; míg egy-
szer felállott b. Kaas Ivor; felkőszöntötte a
házi gazdát, mint igazi magyar embert és
magyar urat, ki mindazt pártolja, a mi szép,
jó és nemes; a ki mindent megtesz a mi a
nemzet méltóságát emeli, a ki jó hazati, jó
egyháztag, s otthonában vendégszerető szíves
házigazda.

Utána Feleki emelt poharat, köszöntve
azt a házi asszonyra, ki honleányi erények-
ben, szívességben s nemes lelkiségben nem
áll hátrább a házi urnál.

Ezzel megindult a toasztok özöne. A há-
ralevő rövid idő alatt mintegy 26 toaszt mon-
datott, — mind a javából, — zamatozva hu-
moros ötletekkel.

Komócsy az alispánt, mint a megye kép-
viselőjét élte.

Szathmáry Károly azon esaládok össze-
geért lelkesül, melyek tekintélyben, vagyon-
ban feltudják tartani magukat, s biztosítékul
szolgálnak a nemzetnek arra nézve, hogy a
közép nemes osztály nem fog kivészni. Ilyen-
nek látja ő Ragályi Gyula ur családját, s ezért
mint ilyenért ürit poharat.

Szontagh Bertalan azt ohajtja, hogy a
magyar irodalom és művészet felvirágoztatá-
sára az írók és művészek társaságát az Isten
tartsa meg, s annak tagjait sokáig éltesse.

Nem feledkezett meg egyik utazó nota-
bilitás Gömörmege hölgyközönségéről sem.

Utána Bors a házi asszony leányát emel-
te ki. Erős — ugymond — az oroszán, erő-
sebb a király, még erősebb az asszony, de
legerősebb az igazság, — ő tehát — ki ma-
ga is erős, mert Borsnak hívják, az igazság-
hoz szegődik, s kénytelen kimondani, hogy a
házi asszony leányában Kanta négyféle szép-
ségét fölleli, s a bájos nőt köszönti lelkesülten.

Ezután hangzott egy köszöntés Hevessy
Bertalanra, a választókerület képviselőjére, ki-
nek nevét hirdeti a Baradla ormán lengő
lófogó.

Bartha László, fővárosi jegyző s a jegy-
zők lapjának szerkesztője Gömörmege közön-
ségeért emeli poharát, mely, miután a ter-
mészet a világhírű esodák mellé magának
embert követelt, adta a nemzetnek a hanvai
papot Tompa Mihályt, s a „Falu rossza” szer-
zőjét Tóth Endrét.

Erre a toasztok hallgatása végett össze-
esoportosult közönség köréből nagyon termé-
szetesen következett Baksay István köszönté-
se. Azzal kezdő toasztját, hogy ha a nagyon
tisztelt társaság az aggteleki papot — veze-
tőjét a barlangba nyomult tömegnek — Móz-
sesnek tekintí, úgy ő annak bátyja: Áron;
tehát engedjék meg neki, hogy szót emeljen.
Gömörmege — folytatja tovább — hullám-
zó völgyeivel, regényes szépségű vidékeivel
tükre az országnak; de a Baradla is tükre a
hazának, szegénységünknek. Az eddig itt
megjelent látogatók, kik közt pedig volt pala-
tinus. — tudós társaság. — mi emléket hagy-
tak fel magukról a barlangot illetőleg? nem
egyebet, mint egy-egy chronostichon jelzi,
hogy itt jártak. A Kárpát-egylet most felka-
rolta a barlang ügyét; folkéri ő a nagy kö-
zönség nevében az írók és művészek társasá-
gát, hogy a társadalom felvillanyozása s más
hatalmukban levő eszközök útján teyének
meg minden lehető, gyamolításuk törekvésé-
ben ezen nemes célügyeket. És most őese
nevében, ki mint pap nem örömet vezetne
volna a társaságot az újág végéhez: a pokol-
ba, — de egy ohajtása volt, hogy elvezesse a
barátság oszlopáig. — midőn e célját sem
érhette el, ő kinalja elfogadásra helyette ba-
ráti jobbát, s élte a társaságot, mint a Kár-
pát-egylet első vendégeit.

Ragályi Gyula erre azon kívánatot fejezi
ki, vajha vendégei megelégedve távoznának
el innen, s ohajtja, hogy ha jövőben még
egy látogatást tesznek, kedvezőbb időben és
jobb körülmények közt tehessék azt.

Szathmáry Károly Dolinayhoz szól, a
kisdédek barátjához; — ő is barátjuk azoknak
s azért a három gráciáért emel poharat, kik a
védangyal felügyelete alatt a jó turós ga-
luskát gyurták.

B. Kaas Ivor Komócsyhoz intézi szavát,
s Baksay papot élte, ki a pokol fenekén
mennysziget fedezett fel; ohajtja, hogy vál-
jék jövedelméző egyháza s hivatasára nézve
a fölfedezett mennysziget. Mire

Feleky felállt s 257 forintot adott át
az alispánnak, kérve hogy vegye magához s
szolgáltassa át az aggteleki egyház javára. Ezen
kívül van még — ugymond — kezei közt

egy arany, melyet egy aranszivű leány adott
az aggteleki iskola legjobb tanulója részére ju-
talmul. Erre következett:

Bors apropos-ja: hogy se az arany se az
aranszivű leány páratlan ne legyen, egy má-
sik aranyat tesz mellé: — mire:

Feleky megjegyzi, hogy nem az újabb
adományozó képességétől függ, hogy az arany-
szivű leány, — Beresényi Terka — páratlan
ne maradjon, mert a mely leány ilyen
szépen kezdi pályáját, az páratlan nem marad.

Bors sajnálja, hogy nem az ő képessé-
gétől függ e körülmény; s csak azt kéri, en-
gedtessék meg neki, hogy distingválhassa a
dolgot: legyen az aranszivű leány által ado-
mányozott arany egy legjobban tanuló fi. az
ő aranya pedig egy leánygyermek jutalma;
igy se az arany, se az aranszivű leány nem
lesz páratlan.

Ezután indítványozza Feleky, hogy a tár-
saság itt volna a magyar tudósok és termé-
szetvizsgálók péllijára emlékkövével jeleztesse.

Enek folytán egyik tag elmondván, hogy
Feleky már is állított emléket, — a mennyi-
ben az aggteleki tanítóval együtt elkeresztelt
egy esinos alakú eseppkövet olajos korsónak;
— kívánja, hogy Feleky korsójából a humor
soha ki ne fogjon.

Komócsy, ki — ha a fősök maradhatunk
is a cipésznek meg a szabónak — toasztal
nem szeret adós maradni, a magyar irodalom
büszkeségére Tóth Lőrinczre emelt ezután
poharat.

Vértessy pedig (fehévári ügyvéd) a tár-
saság jogügyletét kívánja rendbe hozni, s a
házi gazda veje Dókus Ernő iránti adósságot
rójja le.

Feleky a Kárpát-egylet elnökét Schlosser
A. urat élte. Ugyancsak ő, mielőtt eltávo-
zának, köszönetet szavaz azoknak, kik a ma-
gyar irodalom és művészet művelőéhez esat-
lakoztak Budapestről és a vidékről; — ezek-
kel együtt köszönti a bécsi, prágai, pétervári
s bajor kapacitásokat, — a journalistika és
művészet gyarapítóit s pártolóit.

Hevessy Bertalan, fájó szívvel, hogy már
közelget az idő, melyben végbuesut kell venni
a kedves vendégektől, poharat ürit a tuda-
mány és művészettel foglalkozókat, különösen
azokért kik hozzánk eljöttek, — mert ugymond
a természet azon hatalom, mely imponál az
emberi szívnek; — azonban van még egy,
a mi ennél is jobban imponál, s az a
tudomány és művészet.

Stiel, magyarul szólítja meg a közönsé-
get, — de minthogy nem bírja a magyar nyel-
vet, németül köszönt poharat a osztrák-magyar
barátságára.

Beszédjének értelme ez: a kedves Ma-
gyarország lekötölöz; — az ifjú barátság,
mely a birodalom két része közt kötöttet,
ne legyen olyan, mint a tavaszi pillangó szí-
nes szárnya, hanem legyen tartós, boldogító,
— forrjon össze a két államrész elválhatlanul.
A felsőges magyar szívesség kifolyása azon-
éret, mely őt így kizeti szólni: Eljen a
magyarok istene! Eljen a magyar művészet!
Eljen a magyar hazá!

Bors. Nem azért, mintha meg nem volna
elégedve előtte szólnak beszédelével, hanem
mert nem akarja, hogy az utolsó szó német
legyen, még egyszer szót emel. Ő is azt ki-
vánja, hogy forrjunk össze; de még eddig
mindig mi engedünk, engedjenek már ők is;
— ilyen feltétel mellett kívánja, hogy eljen
az osztrák-magyar monarchia eszméje! (Zajos
nyilatkozatok.)

Feleky erre figyelmezteti a társaságot,
hogy a politikával jelenleg hagyjanak fel, mire
a zaj lecsillapul.

Ekkor Szentpétery Sámuel szólal fel a
nép közül, s felhívja a társaságot, hogy a
mennyiben itt nem csak írók, hanem művé-
sek is vannak; s köztük olyanok, kik a dal-
művészet ügyét viszik előbb, — kérjük fel
őket, álljanak zászlójuk alá, — s kezdjék el ők
a magyar nemzet lelkesítő dalát a szótatot:
Hazádnak rendületlenül légy hiva őh magyar;
azután esatlakozzunk mi is hozzájuk dalban és
érzelemben, s tegyük ez által is emlékezteté-
s e nevezetes kirándulást.

Mire mindenfelől Odry neve hangzott,
— ki engedve a fölhívásnak, elénekelte a szó-
zat első versét, — szabad tért engedve hang-
jának a nagy természet szabad templomában,
— s a vers utolsó két sorát az egész tömeg
együttesen utána visszhangoztatta.

Ezután még Beresényi szolt. Barátja
és művésztárs — ugymond — a hazáról
énekel. — ő is a hazáról kíván beszélni. Mi
a haza? A haza: a nő. Mert ki adja és ne-
veli a haza védelmére szükséges honfiakat?
a nő. Ki törli le a haza védelmében kiontott
vért? a nő. Ki köti be a haza védelmében
kapott fájó sebeket? a nő. A családunk véd-
angyala, vigasza a nő, — a család pedig a
társadalomnak s a hazának is első alapja. Ki
a nőket tisztelni s szeretni tudja az tiszteli és
szereti hazáját. Tiszteljék és szeressék a nő-
ket. Eljenek a magyar nők!

Végül Dolinay felszólította a társaságot,
hogy a legjobb fősok fogatokat engedjék át
az utazásnál a nőknek, — mely köztetéssel
fogadott felszólalás után, a már készen állt
kocsikra ülve a társaság eltávozott Tornallyára,

az ott rájuk várakozó személyvonathoz, hogy
tovább folytassák útjokat Rozsnyó s Dobsina
felé.

Fükő Adolf.

Rozsnyón.

Rozsnyón a fogadattás olyan szivélyes
volt, a minő lehet az, mely szivből jön és csak
azt kívánja, hogy szívéhez szólna. A város ap-
raja-nagyja künn volt az indóháznál, hogy meg-
várja kissé megkésített vonatunkat. Az indóház-
nál Szepesy Károly ügyvéd tartott üdvözlő be-
szédet, melyre Feleky Miklós és Kaas Ivor
báró válaszoltak. Minden beszéd után tarac-
kok durrogtak. A menet zeneszó mellett gya-
log indult meg a városba, a diadalven kereszt-
ül, melynek innaens oldalán „Isten hozott!”-
tulsó oldalán pedig „Áldás kísérjen” felirat
díszelgett. Az egész társaság a városi rende-
zők kalauzolás mellett a lövőházba ment, hol
pompás özsona várakozott. A kirándulók ifjabb
része gyorsan végezte az özsonát, mert sek-
kal inkább vágyott arra, hogy a bájos pia-
czárnökkel — kik a vidék legelőkelőbb höl-
gyei — egyet tánczolhasson, mintsem a meg-
eredt felkőszöntők meghallgatására. A pi-
czárnök névsora ez: Scheffer növ., Weber növ.,
Justh Jolán, Schmied Erzsé, Czékus Erzsé, Po-
rabszky G., Witteben M., Feledy Mariska, Ra-
gályi Margit, Kalmár Jolán, Hajosi nővérek,
Hedry Ilka, Majsos kisasszony, Antal Erzsike,
Pekár Jolán. A másfél óra, melyet az idő-
zésre a rendezőség szabott meg, nagyon gyor-
san eltelt. Indulni kellett, noha nagyon ros-
szul esett elhagyni a tánczot és főleg a jó
esárdis — tánczosnókat. A társaság zajosan
üdvözöltetett Andrassy Manó gróf és család-
ja által.

Dobsinán.

Rozsnyóról a város közönségének kísé-
rében indultunk a vasúthoz, hogy kirándulá-
sunk második helyére, Dobsinára menjünk.
Az ezernyi néptömeg istenhózzáddal buesut
intett, az éljenek kitört, a vonat elrobogott.
7 órakor indultunk, egy óra alatt célunkhoz
értünk. Dobsinán a váróterem előtt Mesko
Sámuel derék polgármester röviden köszö-
ntött, a pályaudvarban városi önkéntes tüzoltók
díszszáza üdvözölt; Mesko Sámuel egy pom-
pás virágbokrotát nyújtott át Felekinének. —
Feleki röviden válaszolt az idő későre hala-
dottsága miatt. A rendezőség a Poprádról
elénbe jött 50 kocsira ültetett, mielőtt azon-
ban a városba szállítottunk volna, kiosztották
a jegyeket, melyeken a kocsis száma és a laká-
adó neve volt írva, továbbá megkaptuk a hang-
versenyre, a jégbarlangba s az ebédre szóló
cédulákat is. — Bérve, kiki lakására ment
(melyek mindenikén meglátszott a különös
csin. kedvezés), hogy elvégezzék a szükséges
próza munkát: a mosakodást stb. Este 10
órákor (a kitűzött fél 8 helyett) a kaszinó
nagy termében tartott meg a hangverseny.
Programmja: 1. Komócsy ismertette a köz-
önséggel az utazó társaság tagjait. Az ismer-
tetés humoros felolvasás alakjában történt, hol
csak a nevet olvasta papírról. — 2. Tor-
da y Ferenczné Erkel Elek zongorakiséréte
mellett a „Büvös vadász”-ból énekelte egy
énekreszt. — 3. Szabó Endréné „A fel-
földről” című alkalmi költeményét Feleky
szavaltta. Elénken megtapsolták. — 4. Odry
a „Corneillei harangok” operettéből énekelte
a keringő részletet Erkel Elek zongorakiséréte
mellett. — 5. Felekiné Tóth Kalmán-
nak „Szilágyi Erzsébet” című költeményét
szavaltta. Ezzel a hangverseny véget ért és a
táncz vette kezdetét, mely a legjobb hang-
ulatban folyt egész hajnalig. Közbe esteli volt,
melynél azonban a tánczolókné nem jelentek
meg, nem akarva felbehagyni a tánczot.

A szépek közül feljegyeztem ezeket:
Dobay Vilma, Gömöri Jolán, Gál Róza, Breez
Mária és Vilma, Szontagh Anna, Katalin és
Ella, Remenyik Hermin és Emma, Nikl Ma-
tild, Ráth Jusztina és Laura, Gömöri Ilona,
Köhler Irén, Kaiser Luiza, Szojka Mili, Mül-
ler Anna, Fintelné, Mikulikné, Koltóiné, Tir-
scherné, Wizingerné. — Az átvirrasztott éj
után is jól érezve magunkat, reggel 7 óra
után kocsikon indultunk, hogy a gyönyörü
sztrazzenai völgyet s a barlangot megtekint-
sük. A nagyszerű látkép elragadott. A vidék
szépsége annyira meglepte különösen a kül-
földi vendégeket, hogy ezek esodálkozásukat
fejtek ki: miért nem látogatók a világ
turistái tömegesen (Ez a mi hibánk! Szerk.)

A völgy fényörökkel koszoruzott he-
gyek között vonul végig; a jó karban tartott
ut egész a vendéglőig vezet, a honnan felőrai
utra fekszik a barlang.

Innen felsőges kilátás nyílik a Kárpátok-
ra. Balra a királyhegy, jobbra a gerlachfalvi
esücs mely alulról nagyszerű angol kerthez
hasonlít. A társaság két csoportban ment a
barlangba, s a mit láttunk, az minden vára-
kozást felülmutt. Pelech igazgató volt a kalauz.
Mindent megmagyarázott, s fáradhatatlan ki-
tűnő szívességet tanusított. A társaság tagjai
nem győzték kifejezni meglepetésüket a bar-
lang leírhatatlan szépsége felett, mely már
nagyága folytán is imponál.

A barlang fényesen ki volt világítva. A
több száza menő lampion s az ezer meg
ezer gyertya tökéletesen megvilágította a

esodaltos helyet, melyben eltekintve a hő-
mérsék alacsony fokától, kényelmesen lehet
szalonülözékben is járni-kelni; mert mindenütt
tisztaság van s az ösvények és sikátorok jó
karban tartvak. A képletek felette változatosak
és érdekesek s mind vakító fehér színek.

A második emeleten pompás villamos
világítás lepett meg bennünket, — melyet
Münch bányaigazgató és Rutányi, a barlang
felvedője egyenesen a jelenlegi alkalomra
vezetett be. A harmadik emeleten nagy tömegű
jégtegek lepett meg bennünket; a jég itt
több, mint egy millo métermázsát képvisel.
Csodálkozunk továbbá azon óriási beruházá-
sokon, melyeket Dobsina a barlang utainak
jókarban tartására áldoz.

Két órákor a vendéglőben lakoma volt,
melyet Dobsina közönsége a vendégek tiszte-
letére adott. Ezen Feleki Miklós, Kaas
Ivor báró s a többi szónokok meglepetésök-
nek és köszönetüknek a nagyszerű fogadta-
tásért lelkes szavakban adtak kifejezést. Ebéd
után megindult a társaság a gyönyörü völgy-
ben Poprád felé.

Az én küldetésem itt véget ért. A mit
e lapok szerkesztősége rám bízott, teljesítet-
tem. (Köszönjük, Szerk.) Szerettem volna a
társasággal tovább utazni, a kárpáti fenyesek
közé hűsölni menni.

Midőn tudósításomat befejezem, kifejezést
adok annak, hogy e kirándulással a velünk
járt külföldi riporterek a világhírű két bar-
langnak, a festői vidéknek, a esodaltos szép-
ségű sztrazzenai völgynek, vajha megszerez-
nék a reklamat, hogy a rólunk táplált téves,
hamis vélekedések és ostobaságok végre vala-
hára eloszlattassanak. F.

A gömörmegei általános tanító- egylet közgyűlése.

(Folytatás.)

Ezen tanulságos és nagybecsű szabad elő-
adások után a tanszerkiállitást tekintették meg
a gyűlés tagjai.

Sajnálattal kell jeleznem, miszerint ez évi
tanszerkiállitásunk, a mult évekhez képest,
nem felelt meg várakozásunknak; minek oka
abban rejlik, hogy azon tanítványok, honnan
a legtöbb tanszerek s készítmények mutattak
be a multban, most nem küldték be —
már többször bemutatott — tárgyaikat

Megtéteintettük végre a kisdékövdát, mely
alkalmas helyiségben meglehetősen felszerelés
és eszélszerű vezetés mellett itt már több év
óta fennáll.

Az övönő, kedélyes modora, tapintatos
vezetése s a kidekek értelmes és bátor elő-
adása, vidor társalgása s játéka kedves ben-
nyomást gyakoroltak a hallgatókra.

A megállapított sorrend szerint esti 7
órán kezdődött a hangverseny következő so-
rozattal:

1. A helybeli ref. fiisk. énekharmoni-
um kíséret mellett.

2. „Honvéd solaj” Horváth Gizella k. a.
zongorán egyenes és szabatosan játszott el.

3. „Alpesi kiűrt” ifj. Nagy Lajos ur által
hegedűn, a hallgatót a havasok közé varázsolta.
A szünni nem akaró tapsviharra egy lassu
magyarral felelt.

4. Magyar dalok zongorán előadta Lő-
rinezy Anna k. a. Viharos lelkesedést idézett
elő a szívéhez szóló s ügyes technicával elő-
adott magyar zene, s midőn felviharzott a taps
és ujjazás, más gyújtó hatású magyar dalokat
játszott: a hallgatók elismerése s egy gyö-
nyörü esokor lón jutalma.

5. Lütkey Gy. népdalokat énekelte Bogár
L. zongora kíséretével. A dalos becsülettel
oldotta meg feladatát, különösen a mély han-
gokat tisztán énekelte. A hogyvoltra készség-
gel állott ki az emelvényre, előadása szép vi-
rágesokkorral lett kitűntetve.

6. Törköly J. szavaltta az „Előszobor” cz.
költemény, művészi előadással és kellő kidom-
boritással nagy hatást gyakorolt.

7. A pelsőci dalárda a „Matróz dalt”
egybeválogal s kellő gyakorlottsággal adta
elő. A jóra törekvő fiatal pelsőciek elismer-
ést érdemelnek.

8. Az iskolai énekharmonium mellett
énekelte a „Szózat”-tot, Fükő Adolf tanító ur
érdeme.

Ezzel a hangverseny bevégeződött, és
kezdetét vette a tánczvizgalom, mely legjobb
kedélyvel csaknem virradtig tartott. Az estély
tisztá jövedelme 45—50 firt körül volt.

(Folytatása következik.)

Iparos ifjaink figyelmébe.

II.

Megelőző ezikkemben az iparos ifjuság
önképző és segélyező egyesületének célját bon-
czolgattam, sor szerint menve ide igtatom,
mik volnának a cél eszközei, t. i. szellemi
és anyagi eszközei.

Szellemi eszközök volnának: könyvtár,
folyóiratok, hírlapok, ismeretterjesztő fölolvá-
sások, időnkénti értekezések az iparos ifjusá-
got közvetlenül érdeklő tárgyak fölött, az ipar-
szakmába vágó dolgozatokra pályadíjak ki-
tűzése.

Anyagi eszközök: a tagok által fizetendő illetékek, adományok.

A tagok lennének alapító, rendes, pártoló és tiszteletbeliek. Alapító, ki egyszer mindenkorra egy összeget lefizetne. Rendes tag minden feddhetetlen iparos-segéd. Pártoló pedig minden jellemes iparbarát. Tiszteletbeli tagok azon iparbarátok és polgárok, kik az egyet lefűliragóztatása vagy a hazai ipar előmozdítása körül magoknak érdemet szerezvén, ilyenek megválasztatnak.

E pontok mindenike figyelemre méltó.

Iparos ifjaink legnagyobb része annyira messze áll a világosságtól, a műveltség primitív fokától, hogy valósággal a paraszt osztálybeliek sorába tartozók: mólóruk, társalgásuk durva, közönséges, tisztességes társaságban mozogni nem tudnak, a napi eseményekről egy szemernyi tudomással nem bírnak, egy mindennapi tárgyhoz értelmesen hozzájárulni nem képesek, egy számlát becsületesen kiállítani nem bírnak, intelligens emberrel szóba állani nem mernek. — szóval műveletlenek, faragatlanok. Iskolába küldeni nem lehet, egymástól a műhely mellett csak triviális, haszontalan tanulhatnak, sajátítanak el. Egy eszközük volna s ez az önképzés — a műhelyen kívül. Szabad idejüket utcajátrányok, rossz személyekkel való társalgásuk, duhajkodásuk helyett olvasással, eszmésével, szellemi szórakozással kellene töltöniök. Ezekre való lenne a többször nevezett önképző egyesület, melynek tagjai meghatározott helyiségben összejöveleket, kaszinót tartatnának minden nap — munkájuk bevégezése után s vasárnapon egész délután. Hírlapokból, szaklapokból mindegyik merithet annyit, hogy látókörre szélesbedjék s ne legyen a tudatlanság, ostobaság élő példája.

S mindezt a diesőseget, hasznosat, szépet és élvezetést a legelősebb áron szerezheti meg valamennyi. Kevesebb pénzt dobjon ki pálinkára, borra, nélkülözhető rosszakra — már kész a tőke: tagja lehet olyan intézménynek, mely jövőjére s csakis az ő jövőjére hat üdvösen.

Vegyük most a tagok jogait, melyek röviden ezek lennének: A közgyűlésen indítványozási, szavazati és választási joggal az egyletnek minden alapító és rendes tagja bír, sőt a közgyűlésen kívül is megtalálni indítványát vagy panaszát az egyleti helyiségben e célból tartandó indítvány- és panaszkönyvbe bevezetheti, mely panaszok és indítványok a választmányi üléseken tárgyalás alá veendőek lesznek. A pártoló és tiszteletbeli tagok az egylet közgyűlésén szavazati joggal nem bírnak. Azon egyleti rendes tag, ki három hónapnál rövidebb ideig tagja az egyletnek, betegsége esetén csakis orvosi segélyre tarthat igényt. Azon egyleti rendes tag, ki legalább három hónapig rendszeresen fizette az egyleti járulékokat, betegsége esetén az egylettől orvosi segélyt és 8 napon át gyógyszerre nyert, ha pedig kórházban kívánna magát gyógykezeltetni nyolc napon át a kórházi illetményeket az egyleti pénztár viseli. — Azon egyleti rendes tag, ki legalább hat hónapig rendszeresen fizette az egyleti járulékokat, betegsége esetén az egylettől orvosi segélyt, tizenöt napon át gyógyszerre és ezental tizenöt napon át, naponta 25 krajczárnyi pénzsegélyt nyert, ha pedig kórházban kívánna magát gyógykezeltetni, az egylet tizenöt napon át a kórházi illetményeket is viselni tartozand. — Országos járványos betegségek esetében is gondoskodhatik az egyesület a beteg egyleti rendes tagok segélyezéséről. — Valamely egyleti rendes tag elhalálása alkalmából annak temetésén az egylet zászlója alatt legalább azon foglalkozást űző tagjai által képviselteti magát, kiknek osztályához az elhunyt tartozott. Az egylet fáklákat is ad.

Már beszéltünk az öngélelyezés módjáról más ízben is. Ha itt csak e pontok maradnak (vényben: már megmentve látjuk az iparos-segédet a nyomortól, az elbetegesedést gyászok következményeitől, nemesak, hanem elhalálozásuk esetén se kell hozzátartozóknak, kik az igazi koldusoktól abban különböznek, hogy nem járnak házalaj koldus tarisznyával — attól tartaniok, hogy még papra, kántorra se telik; fizeti az egylet.

Atkozott közönyösség, égbé kiálló könynyelműség volna a humaniticiens intézmények e jelesét figyelmen kívül hagyni. El is várjuk (még ugyan visszatérünk erre) iparosainktól a eszelekvést. — mert nem merjük hinni, hogy nem akarnak megérteni.

A választások után.

* * * jul. hó.

„Meggzűnt a esata-zaj (kortes zaj), a kardok esőrgése, csak távolról hallik lovak nyerítése (a melyek persze az abrakot kívánják).”

Bizony, elmondhatjuk a költő ezen szavait, jó mindnyájan a választások után. Mert megzűnt a szóbeli harc, megzűnt az egymást tettelegesen kapacitáló esata, megzűnt a poharak esőrgése s új időkre illetőleg csak a régiék ismétlődésére virradtunk. A mint a régi latin közmondás mondja, hogy: „inter arma silent musae” azonképen elmondhatjuk, hogy

„inter electionem ablegatorum silent executores.” Mert bizony hallgatniok kellett a hazai boldogítottoknak, s csak sőhajtozniok lehetett a választási, illetőleg kőrteskedési saison alatt ekképen: „Jesz-e neki még valaha vig napja, örüljön-e, busuljon-e, nem tudja?!” Bizony nem esekélyesség, majdnom negyed évig nem tehetni meg egy executornak szent kötelességet, megiszszelni beesés s drága látogatásával a hon polgárait. De vége a választásoknak, nincs tehát ok, hogy egyik-másik nemes kötelességében akadályoztassék, hazai institucióink egyik legellenlissabb individuma, az adó, számalékok s mindenféle illeték végrehajtója, vagyis jobban mondva be nem hajtója — mert főlolog csak a végrehajtási díj, miből is élne az executor?!

A választások elmúlva járásunkban (s úgy hiszem másutt is országszerte részesülnek e szerenésében) az executor beesés látogatásával mindenek előtt a társadalom legvagyonosabb(!) osztályát a tanító osztályt — illetve ennek azon részét, mely a kormány-pártra nem szavazott — tisztelte meg, exequálván rajta a nyugdíj leendő hátrálékát 1881. évre, a melynek lefizetésére a tanítók előlegesen fel sem hívatnak, s velök nem is közöltek, hogy az év mely szakában s hol kötelesek azt lefizetni? Már most bátran kérdeheti, hogy miképen egyeztethető ezen eljárás a tanítói nyugdíj törvény intenziójával mely a tanítók anyagi helyzetének javítását tűzik ki célul? A szegény tanító sokszor alig képes az öt frtnyi évi illetéket összetakarítani s mégis ezenfelül a végrehajtó fenketlen zsebébe is kénytelen odadobni nehezen szerzett filléreiből. „Bizony, bizony rossz időköt élünk és rossz időköt járnak, Isten óvja a esapástól (executorától) mi szegény hazánkat!” B.

Közgyűlés.

A gömör-kishont megyei községi és körjegyzők évi rendes közgyűlése Jolsván f. hó 25-én lesz. Az érdekesnek ígérkező gyűlés tárgyai a következők lesznek:

1. Az elnökségnek a múlt évi rendes közgyűlés óta történt mozzanatokról szóló jelentése.
2. Az évi rendes közgyűlés határidejének megállapítása jövőre nézve.
3. Az egyleti pénztár erejének meghatározása.
4. Az országos közp. egyesület javára egyenként 50 krnyi tagsági díj beszedése.
5. Az 1881. évi költségelőirányzat elkészítése.
6. Vas megye jegyzői egyletének a törvényhatóságához intézett kérvényének felolvasása s hasontárgyu intézkedés feletti tanácskozás.
7. Az országos közp. egylet elnökségétől időközilég leérkezett, átiratokban foglaltak feletti tanácskozás, kapcsolatosan az orsz. közp. egylet utján lejött indítványok és ajánlatok valamint a t. tagoktól a gyűlésig leérkezhető indítványok megvitatása.
8. Az 1881-diki évkönyv alapján tanácskozás a felett, miként lenne célszerű jövőre a jegyzők évkönyvét összeállíttatni, hogy az a jegyzői irodákban hasznossá váljék.
9. Egyleti ügyrend kidolgozása feletti eszmecsere.
10. A f. évi augusztus hó 7-én Budapestten tartandó országos központi egyesület nagygyűlésére felküldendő tagok megválasztása.
11. Egyéb felmerülhető ügyek feletti intézkedés.

Hírek és vegyesek.

— **A nőipar-kiállítás** még ma estig nyitva marad. Kik a nők munkásságát méltányolni tudják, siessenek az igen szép eredményt megtekinteni

— **A rimaszombati ifjuság** f. évi július hó 17-én (vasárnap), d. u. 3 órakor, a „Gömör-Kishonti ifjuság köre” alaptökejének gyarapítására a „Széchenyi kert”-ben táncmulatságot rendez 30 kor. belépti díj mellett.

— **Személyi hír.** Megyénknek jelenleg egy ritka vendége van. Szász Károly, hogy mint eskető lelkész részt vegyen Fáy Gusztáv főispán ur leánya menyegzőjén. Ma szombaton látogatta meg Borbély László urat Jánosiban, hol a helybeli gymnasium tanárai is jelen voltak.

A megyebeli községi és körjegyzők ez évi rendes közgyűlése, a szokásos szept. hó helyett most július hó 25-én tartatik meg Jolsván. E közgyűlés programja nagyfontosságú, tehát a gyűlés nagy horderejű. Ohajtánók, ha az összes körjegyzők megjelenének azon, s indítványaik, öntudatos józan törekvéseik által a jegyzői intézmény anyagi és erkölcsi javulásának érdekében tennének már egyszer valamit. Országszerte megalakultak a jegyzői egyesületek s munkálkodnak, csak e rég megalakult gömörmegyei egyesület nem bír eredményt felmutatni, mert nem akar, s mert nem fűzi elég erős kapcsolatot az országos közp. egyesülethez. — Annak is ideje volna már, hogy életjelzt adnának magukról, ne kerülnek a nyilvánosságok, de vennék igénybe a megyei sajtót, mely érdekükben mindenkor kész sikra szállani.

— **A helybeli nőparkiállítás.** A jelen évőszen a fővárosban tartandó országos nőparkiállítás emelésére megyénkben, különösen pedig városunkban és vidékén megindult mozgalom kitűnő eredménye lett az e hó 11-től 17-ig tartó előzetes kiállítás. Az uttörök és kezdeményezők, kik mindenha a közérdek szolgálatát tartják szem előtt. — hogy az eredményt a nagy közönséggel jó eleve megismertessék: használatba vették a gymnasium nagytermét, szépen sorban kiállították a beesés műdarabokat s 10 kros belépti esekélye díj mellett mindnyájuk megfigyelése alá bocsátották. Mi is megtekintettük s a mindig munkában levő Fábry János tanár ur kalauzolása mellett sorra megvizsgáltuk az egyes darabokat, hogy meglepetésünknak s örömnöknök aljunk méltó kifejezést. Más helyen nyilvánítottuk ki tapasztalatainkat, itt csak azt konstatáljunk, hogy az országos ezél előmozdításának vágya beteljesült, büszke lehet e város s vidékének női közönsége; büszkének lehetnek urhölgyeink, de még az alsó osztályú pőrnök s iskolák is, mert ezen iparkiállítás tárgyak méltóan foglalkoznak versenyezni bármely megyebellel. Az egyes munkákat a készítők neveivel együtt legközelebb ismertetni fogjuk.

Kirándulási epizodok. Az Aggteleken idözött írók és művészek s műkedvelők az aggtelki egyházközség javára 295 frtot gyűjtöttek. Ez alkalommal a kis Beresényi Terka, egy eszményi szépségű kedves teremtes, egy aranyat ajánlott fel aggtelki iskolai jó tanuló jutalmazására. Hogy az egy arany páratlan ne maradjon, Bors, esztergomi kath. pap-tanár szintén ajánlott fel egy aranyat hasonló célra s miután Beresényi Terka meg nem határozta, hogy az ő aranya fiúnak vagy leánynak adassék-e, a pap-tanár végre is abban állapodtak meg, hogy tehát a kis Terka adománya legyen egy fiúé, a főtisztelendő uré pedig egy leánykaé. Persze volt kacagás e Salomoni ítélet fölött.

— **A kiránduló írók és művészek** egyik érdemes nyeltoje Komócsi József írótarunk a következő vitelt levelet intézte Radvánszky Károlyhoz Tornallyára. Kedves barátom! Hát bizony mi téged megtettünk vendéglősnek, kastélyodat pedig vendéglőnek. Ezen ne esodálkozzál: a fejedelmi reggeli után mi, az irodalom és művészet vadorló legényei, mindannyian fejedelmeknek képzeltek magunkat s így ana társunk, a ki megtáviratozta a pompás fogadtatást, melyben uri házádnál részelsültünk, egy kissé ködös lévén a reggel, elkövette azt a villanyos sajtóhibát, mely a pompás villányi után, ha nem indokolható is, de megmagyarázható. Mikor egyik barátom méltatlankodva mutatta nekem a táviratokat, melyek a végzetes sajtóhibát világá röpitették, nagyot nevettem bosszuságán, mert arra gondoltam, hogy te kedves barátom még nagyobb fogsz nevetni, hogy az írók és művészek vendéglősévé a v a n z s i r o z t á l. Légy meggyőződve, hogy e minőségben soha senki sem méltányolhatna téged s uri családodat jobban, mint mi, a Parnassus minorum gentiumja, a kik az istenekkel állunk rokonságban. Végre is, te csakugyan vendéglősünk voltál, uri házad csakugyan vendéglők volt, csak hogy a számlát sziveinkre írtad fel, melynek kiegyenlítését mi sohasem fogjuk tudni eszközölni máskép, mint azon mély tisztelettel, forró háláérzettel, melylyel irántad, uri családod iránt örökre tartozásban fogunk maradni, akárhogy igyekezzünk is annak lerolásán. Az „írók és művészek társasága” örökre adósod uri, magyar vendéklátásodért s kétszeresen az tisztelő barátod Komócsi József.

— **A párba j históriája**, melyet mult számunkban említettünk, szerenéses megoldást nyert a szabadtai erdőben, hová a felek egy orvos- és segédek kíséretében kimentek, ott kibékültek, cordialiter kezét nyújtottak egymásnak s a szabadtai békeplátogatásban másnap reggelig itták a béke-poharát s szídták mindaketten az átkos kaurmányt.

— **Jutalomjáték.** A Miklósy operette-társulatának első tenorja: Nyíregyházi mec Csütörtökön — 21-én — tutja jutalomjátékát, mely alkalomra a nagy tetszésű „Kis Doktor”-t választá. A társulat e szorgalmas, szép reményű tagját ajánljuk színházlátogató közönségünk figyelmében.

— **Prágából** egy helyesen fogalmazott, tiszta magyar levelet kapott a megyei kir. tanfelügyelő ur, amit a prágaiak becsületlenségük tulajdonitnak és örvedetesen veszünk tudomásul.

— **Veszélyes ház.** A eserenesényi utcában fekvő Diekmann-féle emeletes ház (földszinten Hozaliez koresmajával) rendőri vizsgálat alá vételevén: restaurálására, a benn lakók pedig a kihurezokoldásra utasítottak. Hátsó része már támaszkodat vett igénybe, a bedőlés könnyen megeshető. Elővigyázatképen a közönség tudomására hozzuk.

— **Az új fogyasztási adók** nem sok sikerrel keesegtetnek. A belügyminiszter körrendeletileg értesíté valamennyi törvényhatóságot, hogy a cukor-, kávé- és sörfogyasztási adókra nézve a községek általi megváltás a legtöbb esetben nem sikerült; a bérletvétel pedig, mert a törvény évközben lépett életbe, szintén nem sikerült (t. i. oly árverezők, kik

a kikiáltási árat megajánlották volna, nem találkoztak). Emélfogva igen sok esetben a fogyasztási adónak a községek terhére való átutalása vált szükségessé. Felhívja a miniszter a törvényhatóságokat, hogy utasítsák alispánjaikat s polgármestereiket, miszerint az átutalt összegek nagysága ellen a községek részéről benyújtott vagy benyújtandó felszámolásokot gyorsan intézzék el s a kivetések mérvének megszabásánál figyelembe veendő a kereskedelem érdekei mellett a magyar kinstár érdekei is. Azzal nem törődnek, hogy a kinstárnak hozott parányi haszon miatt mit szenved a kereskedelem és fogyasztás.

— **Az utolsó sorok** című tárcánk első részének második kikezletésében „igazság” helyett „igazgatatlanság,” 2-dik részének 17-dik kikezletésében az utolsó szó „ítéletnek” helyett „életnek” olvasandó.

— **Rövid hírek:** Az új ház 19 katolikus pap képviselővel bír, kik különböző pártokhoz tartoznak. — **Husz millió** példány politikai hírlap adatott postára 1880-ban, annak a fele német. — **Baloghy Gyulát** nógrádmegyei első aljegyzőt sikkasztások miatt 7 évi fegyházra s politikai jogainak 10 évi felfüggesztésére ítélték. — **Az írók és művészek Tornallyáról** a vendégszerető Radvánszky Károly, földbirtokos ur meghívására Sztárnyába mentek reggelizni. Másnap egy-két napilap táviratilag hozta, hogy az írók és művészek mily herzegi módon láttattak el Radvánszky Károly sztárnyai vendéglőjében!! Midőn Sztárnyában a pazar terhe alatt görnyedező asztalokat meglátták a kalföldi hírlapírók, nem tudtak hova lenni a esodálkoztól. Egyik azt kérde: „Ez önkönel reggeli, nálunk a trónörökös lakzóján sines ily pazar lakoma?” — **Vilt József** veterán tanító elhalálozott Losonezon. — **Magyarországból** Amerikába 1880. évben 4363 személy vándorolt ki. — **A világ** egyik legöregebb kisaszszonyja Armin grófságban lakik, friss egészséges és csak 119 éves. — **King tanár** New-Yorkból léghajón akar Európába utazni. — **Kozarek** „allami hóhér”-rá neveztetett ki e hó 6-án.

Tanügy.

Értesítők. I. A rimaszombati egyesült prof. gymnasiumé az 1880/1. tanévről. Csinos kiállítású füzet, közli: Bodor István igazgató. Az év történetéről szól az első közlemény. Kiemeljük ebből, hogy az intézet 8 osztályúvá emelése végett a nemes adakozások szaporodnak. Az igazgató választmány városunk előkelőiből áll: Dapsy Vilmos legfőbb ítélszéki bíró elnöke. A tanári kar 14 tagból állott. A tananyag az egyes osztályokban tapintatosan, rendszeresen osztatott fel és adatott elő. A könyvtár részint vétel, részint ajándékozás folytán szaporodott; az ifjusági évről-évre gyarapittatik. A muzeum hasonló módon. — A táptintézet, a legnagyobb felügyelet alatt van. Élelmezést nyert benne ez évben 68 tanuló; tőkeje 10937 frt 87 kr. Ifjusági egyesületek: önképző, gyorsírói kör virágznak, énekar és zenekar jó líbon állanak — a gyámegylet a szeretet filléreiből s az ifjusági takarékpénztár önkénytes betétekből ez évben is megalakult. Az ösztöndíjak és jutalmak most is kiosztattak: az adományok 812 frtot tesznek ki. A tanuló ifjuság létszáma összesen 190; helyből, a vidékről és távol megyékből. A tanév szeptember 1-én veszi kezdetét.

II. Fabry János tanár nyilvános felsőbb leánynevelő tanintézetének az évről szóló (már 13-ik) értesítője nagy gonddal összeállított. Az intézet eredeti irányához képest a felsőbb női oktatás szolgálatában mint 4 osztályú polgári iskola — missiót végez megyénkben. Négy évvel ezelőtt min. engedéllyel már tanítónő-képző tanfolyammal is bírt, mely jövőben is megmarad. — A jelentésből kitűnik, hogy a növendékek egészségi állapota kedvező volt. Az ifjuság általános előhaladásáról a szülők vagy helyetteseik havonként, az egyes tantárgyakban tett előmeneteléről évnegyedenként értesültek. Az egyesületek: leányegyesület önképzőkörrel, a „Bazar” egyesület, iskolai takarékpénztár virágzó eredményt mutatnak fel. A kézmunka (316 dbal) tanításának eredménye kitűnő. A tanszemélyzet 8 tagból állott. Az előadott tantárgyak, rendesek és rendkívüliek a növendékek szellemi kiképzésére, erkölcsi nevelésére szólnak. A benlakás teljes ellátás és gondviselés mellett az intézetben van, 360 frt — minden tanítási díjt beleértve — az összes díj egy növendékért. A névsort illetőleg volt az intézetnek 30 növendéke még a legtovábbi megyékből is. A jövő tanév képezdei tanfolyammal együtt szeptember 1-én nyitattik meg.

Ethaiak névsora május hóban:

Szelecsényi Károly szappanos, 67 é., gümők. Fáy Andor p. ü. fogalmazó, 30 é. gümőkör. Tuszner Anna, kataszt. becslobiztos gyermek. 3 éves. vörhény. Bithori Erzsébet, kalapos gyermeke, 3 éves, vizek. Özv. Baeso Istvánné, asztalosné, 62 éves, gümőkör. Imrei Mária, magázó, 21 é. gümőkör. Lévai Kálmán, t. szolga gyermeke 6 hónapos, göresok.

Mérész Gyula, pék gyermeke, 1 éves, hörghurut.

Spieler Paulin, ács gyermeke, 4 hónapos, hörghurut.

Hrečka Erzsébet, pályafelügyelő gyermeke, 3 éves, hörghurut.

Köztrá József, eszmadia gyermeke, 5 hetes, görcsök.

Ózv. Vass Sámuelné, magánzó, 60 éves, gyomorrák.

Junius hóban:

Sisák János, kerékgyártó, 65 é., hörghurut. Oláh István, napszámos gyermeke, 7 hónapos, bélhurut.

Tanczig György, eszmadia, 60 é., gümőkór. Kolman László, bodnár gyermeke, 4 éves, toroklob.

Ózv. Csesznok Istvánné, eleség árus, 88 éves, vízkór.

Radnótfay Nagy Anna, magánzó, 40 é. gutaütés.

Jababfaly Dezső, árvszki iktató gyermek, 1 éves, tüdőlob.

Kovács Mária, törv. széki szolga gyer. 4 éves, vörheny.

Dusek Vinczéné, karmesterné, 58 éves, gyomorrák.

Soós János, tímár, 68 éves, hüdés.

Csizik János, köműves, 68 éves, bélhurut. Spieler Anna, ács gyermeke, 6 hónapos, kanyaró.

Holda András, szabó gyermeke, 10 éves, szivhártyalob.

CSARNOK.

Blanche.

— Elbeszélés Raek B. A. után B. I. —
(Folytatás.)

Istenem bár ne láttuk volna soha — barátom a sors kemény csapásától, én pedig a nagy fájdalomtól menekedtem volna.

Határozatlan időre fegyverszünet kötött. XVIII. Lajos király ismét visszatért székvárosába, ugyanazon nép üdvkiáltásai között, mint 100 nap előtt Napoleon. Nemsokára megkezdődtek a békealkudozások, de mindennek dacára a béke csak 4 hó múlva november 20-án jött létre. De mily béke! Nem hiába szidta Blücher a contár diplomaták eljárását, kik tollal lerontották azt, amit ő karddal teremtett.

Ély feltételek fogadtattak el, — a győzők letörülhetlen gyalázatára — melyeket a legyőzött Franciaország tollba mondott.

A békekötés tartamára ezredem Párisban való maradásra utaltatott. Mindjárt az issyi esatát követő napon kilovagoltam barátom állapotára felől tudakozódni. Egy derék orvos gyógykezeltése alatt találtam, kinek sikerült a már kialvó félben levő élet lámpatüzet újra felszítani és barátomat az életnek és nekem visszaadni. A mint a szobába léptem, kezét nyujtá és bemutatott ápolónőjének, ki ágya végén állott, kit én nem vettem észre. Ezen angyali lény a ház leánya Blanche de Briancourt kisasszony volt.

Meglepetve álltam meg, életemben ilyen elragadó szépségű leányt nem láttam. Ekkor még csak 17 éves volt, testéhez álló fehér ruhája világosan engedé a szép aranyos kerék tagokat látni, ehhez még kedves modora mely csak francia szépek elvitázhatatlan tulajdona. Feje oly gyönyörű volt, hogy egy Titian, vagy van Dyck mintául használhatta volna!

Szőke hullámzó fürtök omlottak a márvány nyakra.

Areza kifogástalan szépségű volt. Magas homloka alatt esábitóan tündöklött egy pár kék szem, orra szabályos, szája kiesi. Ajka és areza rózsavörös volt, mintha a felkelő nap tündöklött volna vissza azon, kezei és lábai feltűnően kiesnyek, egyszóval Blanche kisasszony tökéletes szépség volt.

En akkor 24 éves valék és az ideig nem tudtam mit tesz szeretni, nem tudtam mi a szerelem! Csak életfentartásomhoz szükséges tanulmányokkal foglalkoztam, és épen ezért kevés nót ismertem, mert tanulmányaim helyén Bomban leginkább csak tanárainm családjára voltam utalva.

Másképen éreztem magamat most, midőn a bájos francia leány varázkörébe léptem. Első megjelenésem alkalmával reám tett benyomás nagy volt s ez mindinkább fokozódott, míg végre inkább Blanche mint barátom látogatására siettem. Nem egyszer tettem magamnak a tárgy fölött szemrehányásokat, mert ez nekem mint a baráti szeretet és bizalom bitorlása és meglópása gyanánt tűnt fel. E végből elhatároztam magam, hogy csak kizárólagosan barátom látogatására menedek ki. De ez nem lehetett így, midőn kimentem barátom vagy aludt, vagy nyugalomra volt szükség, s ilyenkor Briancourt asszony, vagy Blanche kisasszony fogadott. Ez délutánokint zongorához ült és játszott, még pedig igen szépen. ehhez járult még kitűnő soprán hangja, melylyel engem mulattatott. Az egyedüli baj az volt, hogy darabjának megválasztásában izlése kevésbé volt jó. Ennélfogva azon iparkodtam, hogy a német zenemesterek művei-

vel megismertessem, és a német népdalokat megkedveltem, és ez csakugyan sikerült is. Nemsokára azt véltem észre venni, szép szeméből azt olvasni, hogy irántam némi rokonszenvvel viselte ik.

Szívem örömtől áradozott és gyorsan elhatározám magam, hogy szívemet feltárom és nyilalkozom. Egy délután, midőn anyja nem volt haza, elérkezve láttam azon időt, mely legalkalmasabb leend erre. Lábai előtt termettem, megmondtam az anyjának, hogy nélküle nem élhetek, ő nekem mindepen, életem világom, szerelmem esillagom. Ő az angyali Blanche karjaimba omlott, ajkát ajkát ért, és ez volt a vallomás. Némán tartám keblemen azt gondolva, enyém a világ; midőn örömem közepette megnyílik az ajtó és Blanche anyja lép be. Kővé meredtem. Tekintete szigorú, lealázó és sújtó volt. Blanche kényszerített a szobát elhagyni, engem pedig hidegen felkért, hogy látogatásaimat barátom számára tartsam fenn és őt kíméljem meg azoktól. Így egyszerre a menyből a pokol legmélyebb fenekére érzem magamat letaszítottatni. Lovamra kaptam anélkül, hogy beteg barátomat megláttam volna, haza száguldtam. Szálkámra érve, azon rendeletet vettem, hogy ezredem a következő nap reggelén a béke megkötéseig a határra menjen és ott foglaljon állást. (Folyt. köv.)

Színi szemle.

Szombaton „Mukányi“ Csiky nagy port vert vígjátéka. Nagyszabású darab, a mai társadalomból kijelölt személyekkel, hogy ugy mondjuk társadalmi torzképekkel, még pedig nagyon vastagra mázoltakkal. A hány személy — annyi rugast, arculutést osztogat a szerző s fővárosi színpadon, ahol a társadalmi osztályok mindegyike képviselve lehet: a mulattatáson kívül más célt is érhet vele. Van benne sok rut, találó vonás az életből, melyet Csiky nagyon is tanulmányoz s van benne sok ríkító vonás az élelapokból. Egy-két alakja csak „Borsszem Jankó“-ba illhetik. Az elő-

adás élénk, szabatos. Miklósi — Mukányi — aratta a tapsokat, Bágyoni — a nyelvész — harmoniájával tündökölt; ez a szerepe kitűnő. A nők közül Reiner s Csillag, no meg Lipeseiné tündek, bár az utolsó nem tud tuzás nélkül ellenni. Latabár a revolver journalista (Federwich Kóbi) modorából eltanult egypár vastagabb vonást, amivel azután megtudta kacagtatni a publikumot. Moóri — miniszteri titkárja kiállhatatlan, ellenszenves szerep, de csakis ha Moóri adja, kiből sohasem válik szalon- vagy szerelmes színész.

Közönség nagy.

Vasárnap két előadás. Délután 4 órakor nép- és gyermekelőadás „Izsák Stern.“ A kritika ezzel a darabbal nem áll szóba. Este „Kornevilli harangok.“ Jól ismert kedves operette, élénk összevágó előadással. A szerepek biztos kezekben voltak, kivéve talán Hatvanit, kit a közönség „Bejártam kétszer e világot“ dal után kitapsolt, később azonban nagyon hidegen bánt el a szép szereppel. Háni márkival. Csillag Amália ellen az a kifogásunk, hogy olykor-olykor baja van a sugóval meg a karmesterrel, a minék aztán nem tetsző kifejezést ad. Az affektálás az életben is neveléses, hit még a színpadon. Nyiregyházi (Greniszó) és Reiner Antónia (Szerpolette) különösen kiemelkedtek. Sebes játékára — kivált a tébolyjelenetnél — fokozatos érdeklődéssel figyeltünk s a közelsimérest szívesen kiszolgáltattuk. — Ez előadás — és már több ízben — egypár rendőrellenes kurjongatást és konyhai fűlsértő zörgedelmet hallottunk a koresmáros ur lakásából. Miskor nem kérünk belőle.

Hétfőn „Proletárok.“ Sikerült előadás. Miklósy rokonszenvesse tudta tenni Mosolygót. Bágyoni (Bence) szokás szerint fénykedett, félreismertetlen proletárt vitt a deszkára, bár megvalljuk, többet vártunk tőle. — Faludy a megcsalt, kijátszott (?) Darvast annyira érzéssel, a szenvedély oly nemes tüzevel személyesíté, hogy teljesen megérdemlé a közönség méltó elismerését, mely többszöri

kitapsolásában nyilvánult. E szerepéhez gratulálunk. — Lipeseiné (Kamilla) nagyon szereti játékában a kirivót, hajlama a karrikatura felé viszi. Csillag Amáliának nem való Irén szerepe, habár több helyen élvezetes játékot produkált. Sebes maszkirozása ellen van kifogásunk, Tímótyja igen fiatal s kevésbé ostoba kinézésű. A kis Miklósy a szolgagyereket adta nem várt ügyességgel s bátorsággal; jól indul, nagyra nőjjon! A többi szerepet nagyon mellesnek tekintették. Hatvanit s Szikszait kivéve.

Kedden „Doktor bácsi“ német vígjáték Miklósy fordításában. Hosszu, vontatott, érdekes esekvénny nélküli darab, itt-ott szellemes mozzanatokkal, ügyes partitúókkal. Az előadás eléggé élvezetes, az általános szerepnemtudást, a kisebb-nagyobb fogyatkozást leszámítva Miklósi (Griesinger), Bágyoni (dr. Klausz), Reiner (Julia), L. Judit (Dorotya) és Csillag Amália (Emma) megfelelték szerepüknek. Faludy a szerelmes jogást és udvarlót kedvesen ábrázolta, két ízben is kihívták. Sziklai az „ugynevezett“ kocsis, illetőleg famulus doktoris élethű játékával, természetes komolyságával a legtöbb sikert aratta. A közönség 3-ór tapsolta ki. Hatvani a parasztból is tudott jó alakot teremteni. Moóri teljesen elejtette a báró szerepét. A közönség szerette volna látni keresztlevelét, mert így szabó legénynek gondolta. Minden mozdulata ügyetlen, szögletes, kezeinek ideges rángatózáisaival neveléses. Ezen előadásban láttunk néhány „ugynevezett“ berugott és kirugott vásárost is a publikum között.

Szerkesztői üzenetek.

F. A. Köszönjük, a ezimen változtatni fogunk. D. B. Mihamar megkezdjük; üdvözlét! M. G. Egy kis udvariasságot elvártunk volna. Többeknek. Egy-két kisebb rovatunk, talányunk azért maradozik el, mert nagyon felszaporodott a sürgős közleni valók halmaza.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

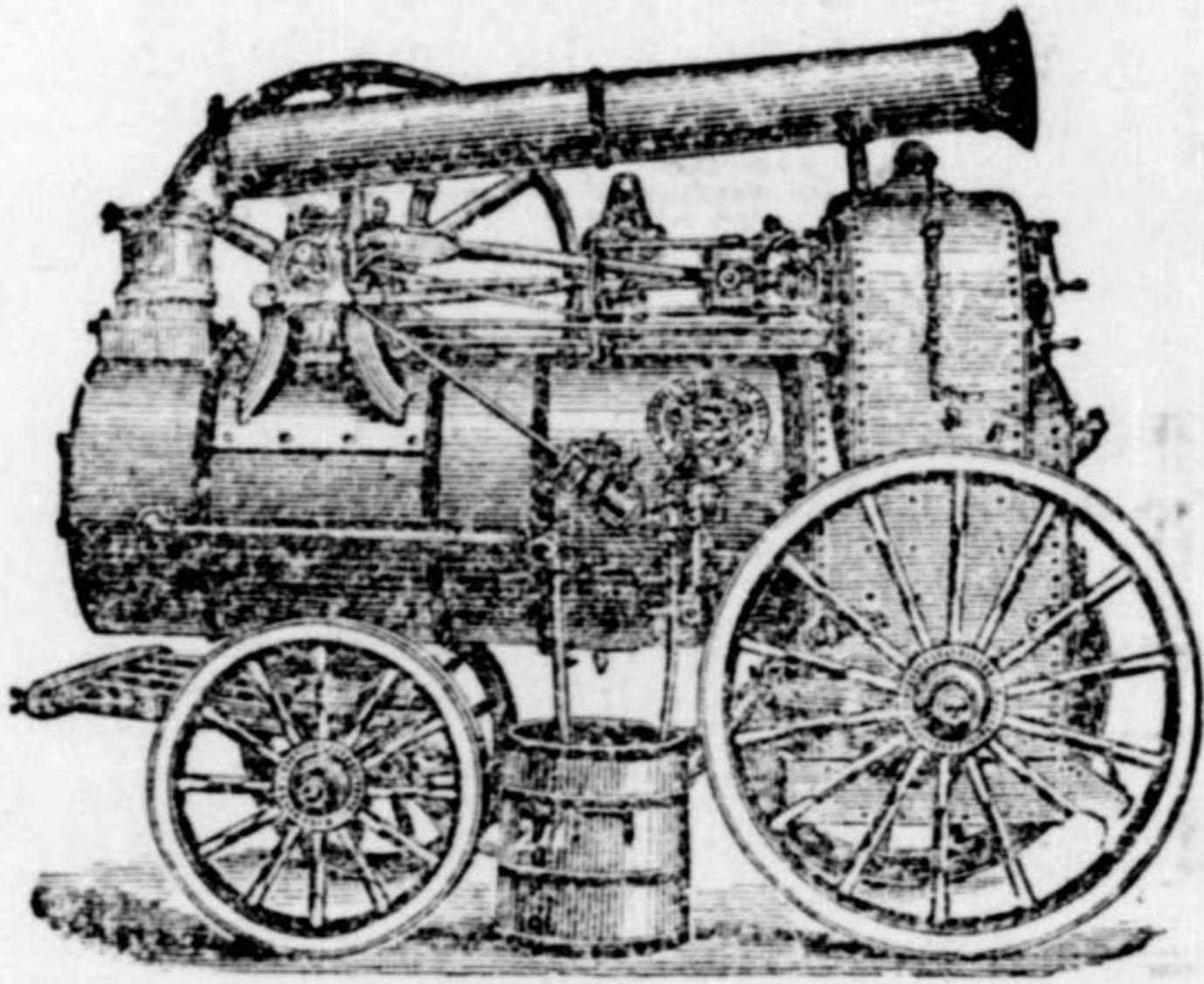
Pető Porubszki Pál.

Szerkesztőtárs: Fóthi Kovács Béla.

H I R D E T É S E K.

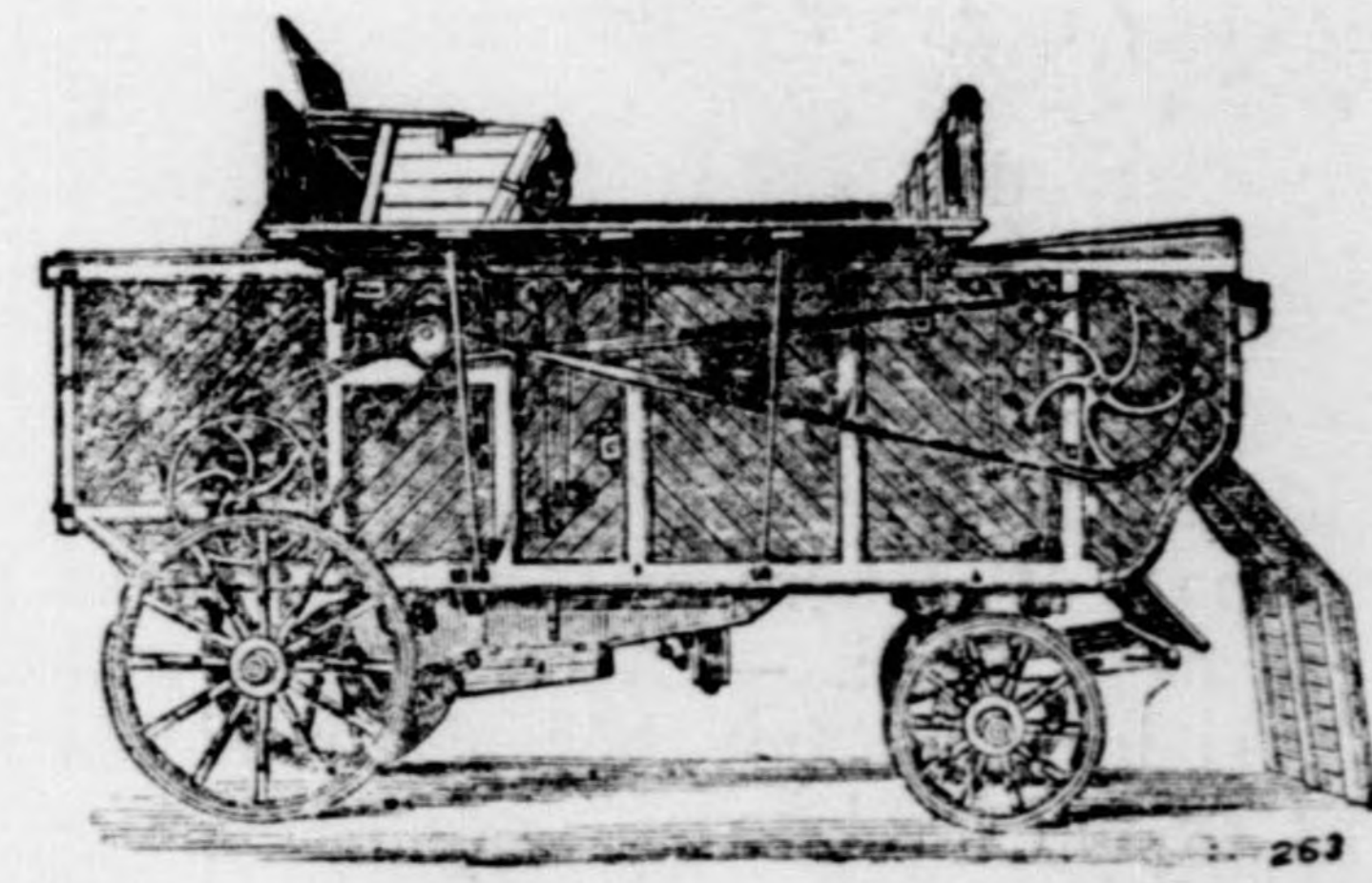
Első díj- s arany díszoklevéllel jutalmazva a S.-A.-Ujhelyi kiállításon a magyar államgépgyári gőzmozgony és vasrácskeretű gőzcséplőgépcért.

1—4

Fehér Miklós,

mint a m. kir. államvasutak gépgyárának főigényőke, ajánlja nagy fűtőfelülettel bíró, kevés tüzelő-anyag igénylése mellett a legnagyobb erő kifejtésére képesített, kitűnő szerkezetű, a m. királyi államgépgyárban készült

mozgonyait és szilárd vas-rácskeretű gőzcséplőit, melyek nemükben

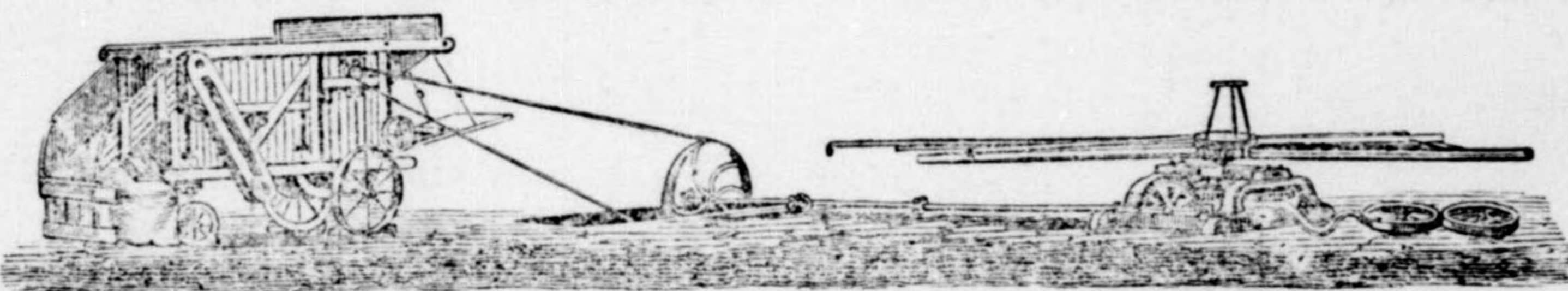
páratlanok, feltűnően nagy rostafelülettel, hosszú gyors kopást gátló fémgömbesészékben futó, legjobb minőségű acél tengelyekkel, rendkívül erős kosárral, azonkívül üszög-választó készülékkel vannak ellátva.

Az igazság kiderítése ezéjjából nem mulaszthatom el a t. ez. érdeklődő gazdaközönség tudomására hozni, miszerint a f. é. május hó 28-án S.-A.-Ujhelyen tartott kiállításon a m. kir. államvasutak gépgyára által készített s általam kiállított gőzmozgony és vasrácskeretű gőzcséplőgép készlet volt az, mely haladásért és megnyerő kiállításáért az első díjat valamennyi felett elnyerte.

Ajánlja továbbá az adai, z.-egerszegi, s.-a.-ujhelyi és szécsényi kiállításokon 19 első díjat és második díjat nyert kisebb gazd. gépeit; nevezetesen pedig az oly igen keresett

Hofher-féle 4 kis magyar lóerejű járgánycséplőgepeit

tisztító és zsákoló szerkezettel, mely Szécsényben az első díjat nyerte; továbbá mindennemű gazdasági gépeit és esz-

közéit gyári áron s végre Hornsby & Sons gabnaaratógépeit, Mac Cormick kéveköto aratógépeit és „Sulky Rake“

széna-gereblyéit, melyei naponta 20—25 holdat lehet egy lóval összegereblyézni.

Raktár, iroda és gépesarnok: Budapesten, üllői-ut 25. sz. „Köztelek.“

Haszonbérlet.

A Bakostöréki koresmáltatási jog a hozzátartozó épületekkel, mészárszék, szántófield, rét és kerttel együtt f. év jul. 31-én d. u. 3 órakor Bakostöréken a község házánál nyilvános árverésen a többet ígérőnek haszonbérbe fog adatni. A feltételek alóirt közbirtokossági igazgatónál bármikor megtekinthetők.

A bérlet kezdetét veszi: 1882. év jan. hó 1-én.

Bakos-Törék, 1881. jul. 6.

2—3

Plauka Pál,
közbirtokossági igazgató.